

BIBLIOTECA CENTRAL
XAVIER AMORÓS
REUS

GUIA DE LECTURA 03

LA MARE DE DÉU DE MISERICÒRDIA

LES FESTES DE LA MARE DE DÉU DE MISERICÒRDIA ANY 2003

La Biblioteca Central Xavier Amorós participa aquest any també a les festes de Misericòrdia. Per això posem a disposició dels reusencs i de la gent interessada aquesta petita guia bibliogràfica amb materials sobre l'Aparició de la Mare de Déu i sobre elements festius en relació amb aquests dies. Esperem que us sigui d'utilitat.

Volem transcriure un text que defineix què és l'Aparició i el sentit de la festa:

"Ara fa més de quatre-cents anys, cap al final de 1592, a Reus, una fadrineta va veure la Mare de Déu.

La feta assenyala l'inici de la devoció a la Mare de Déu de Misericòrdia i la construcció del seu santuari als afores de la ciutat, allí on es diu que hi hagué l'Aparició.

L'Aparició és un fet transcendent que ha marcat profundament des de llavors la història dels reusencs en el camp de les devocions. Al seu redòs s'han bastit llegendes i creat costums. I també s'han desfermat passions, a favor i en contra. Al llarg d'aquests quatre segles, Misericòrdia s'ha convertit en un referent per als reusencs, en un símbol de la ciutat i la seva festa, en la segona festa major.

L'Aparició

Des del mes de maig i fins el desembre de 1592 la pesta va assolir una vegada més el Camp. A Reus sembla que el flagell es va presentar a partir, si no abans, del final del mes d'agost i fins a mitjan mes d'octubre ja havia provocat almenys una dotzena de morts. Després, sembla que en el mes de novembre va augmentar en virulència –no se'n coneix però el nombre de víctimes– i que a la primavera de desembre ja remetia.

Al llarg d'aquests mesos, com en qualsevol altre moment de pesta, la gent va fugir de la població cercant un recer segur (...).

I va ser enmig d'aquesta circumstància que una fadrineta va tenir una visió. Diu que va veure la Mare de Déu.

Segons explica la tradició, la Mare de Déu es va aparèixer a la fadrineta (que era una pastoreta) i li va dir que la vila havia de renovar la devoció a la Candela tot fent-ne una de tan llarga que donés el tomb a la muralla de la vila (és a dir, gairebé de la llargada de l'actual tomb de raval) i que després es deixés encesa davant el Santíssim, a l'altar de la parròquia. La fadrineta, després de rebre el missatge va tenir por a no ser creguda, i fou per això que la Mare de Déu li posà la mà a la galta i li deixà un senyal. Amb la prova fefaent a la galta, la fadrineta va ser creguda. Arran de l'Aparició, la devoció a la Candela es renovà, la pesta va desaparèixer i es va bastir una ermita al lloc on s'havia aparegut la Mare de Déu (...)."

Ezequiel Gort i Juanpere

Notícia històrica del santuari de la Mare de Déu de Misericòrdia. Reus: Junta d'Administració del Santuari de Misericòrdia, 2000, pp. 5 i 9.

BIBLIOGRAFIA

XXV Aniversario de la Coronación de Ntra. Sra. de la Misericordia: solemnes fiestas: 7, 8, 9 y 19 noviembre 1929.

Reus: Gráf. Rabassa, [1929]. BCL

400 anys de l'aparició [enregistrament vídeo].

Tarragona: Nou Diari, [1993]

ARAGONÈS, Manuel (Roger de Belfort). *Adaptació radiofònica del Ball de la Mare de Déu: dansa popular dramàtica del segle XVII commemorativa de l'aparició de la Verge de Misericòrdia a la pastoreta Isabel Besora.*

Reus: Impremta Diana, 1954. BCR

ARAGONÈS, Manuel. *El ball de la Mare de Déu.*

Reus: Fundació d'Història i Art Roger de Belfort, 1992

ARNAVAT, Albert; JOAN, Pere. *Això és Reus: breu història de la ciutat.*

Barcelona: Mediterrània, 1995. BCR

El Ball de la Mare de Déu: adaptació de la història o dansa dramàtica de l'aparició de la Verge de Misericòrdia. Reus: Stick, 1979. BCL

BALLARÍN, Josep M. *Reus, gent del Llamp amb la Misericòrdia fent-li Arc de Sant Martí a la ciutat de Reus: festes dels quatre-cents anys de la Misericòrdia: setembre del 1992.*

Reus: [s.n.], 1992. BCL

BENAIGES, Josep Maria. *Himne de la peregrinació al Santuari de Ntra. Sra. de Misericòrdia de Reus.* Lletra de D. Joseph Ma. de Barberà, música de Joseph Ma. Benaiges.

Reus: Imp. Sanjuán Germans, [189-?]. BCR

BERNAL I MIR, M. Carme, BIGORRA I TRILL, M.

Carme. *Misericòrdia.*

Reus: Comissió Ciutadana del IV Centenari de l'aparició de la Mare de Déu de Misericòrdia, 1992. BCL

BERTRÁN BORRÁS, Juan. *Nuestra Señora de Misericordia y su santuario de Reus: resumen histórico.*

Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1954. BCL

BESORA BARBERÀ, J. *Misericòrdia.*

Reus: [s.n.], [1951?]. BCL

BIGORRA I TRILL, Carme, BERNAL I MIR, Carme.

Misericòrdia: història d'un Santuari.

Reus: [s.n.], 1993. BCR

BOFARULL, Andreu. *Reus en el bolsillo, o sea sus costumbres, usos antiguos y modernos, fiestas políticas, religiosas y domésticas, antiguallas y efemérides.* Edició a cura de Salvador Palomar.

Reus: Diari de Tarragona, 1993. BCR

CAVALLÉ, Pere. *Festes i costums de Reus.*

Reus: Edicions del Centre de Lectura, 1990. BCR

Centenari de l'Aparició de la Mare de Déu de Misericòrdia, 4t. 1992-1993.
[Reus]: Comissió Ciutadana IV Centenari de l'Aparició de la Mare de Déu de Misericòrdia, 1992. BCR

Certamen literari celebrado en Reus el día 30 de junio de 1868 en loor de la Virgen de Misericòrdia (Centre de Lectura de Reus).
Reus: Imp. de Narciso Roca, 1868. BCL

Cincuentenario de la Coronación Canónica de la Mare de Déu de Misericòrdia: programa. Reus, 17 al 24 de octubre de 1954.
Reus: Torrell de Reus, [1954]. BCL

Congregació de la Mare de Déu de Misericòrdia i Sant Lluís de Gonçaga de Reus. *Historial del 1r. quinquenni: 1925-1929.*
Reus: Imp. Josep Sanjuan, 1929. BCL

CORREIG MASSÓ, Antoni. *L'aparició a la Pastoreta.*
Reus: Any Marià, 1954. BCR

CORREIG MASSÓ, Antoni. *Reus: a la seva Verge de Misericòrdia: primera audició del Oratorio Sinfónico dedicado a la Patrona de la Ciudad.*
Reus: Rabassa, 1966. BCR

Edificis històrics de Reus [enregistrament vídeo]
Ajuntament de Reus, Patronat Municipal de Turisme.
Tarragona: Nou Diari, [1993]. BCR

Festa Major Reus [enregistrament sonor]. Dirigeix i realitza: CRAC.
Barcelona: Audio-visuals de Sarrià, 1998. BCR

GORT I JUANPERE, Ezequiel. *Notícia històrica del Santuari de la Mare de Déu de Misericòrdia.*
Reus: Junta d'Administració del Santuari de Misericòrdia, 2000. BCR

GORT I JUANPERE, Ezequiel, PALOMAR I ABADIA, Salvador. *I, a Reus, Misericòrdia.*
Reus: Ajuntament de Reus, Carrutxa, 1992. BCL

GORT I JUANPERE, Ezequiel, PALOMAR I ABADIA, Salvador. *Reus i la mare de Déu de Misericòrdia: quatre-cents anys d'història.*
Tarragona: Diari de Tarragona, 1993. BCR

Novenario a María Santíssima de Misericòrdia cuya imagen se venera en su santuario de la ciudad de Reus.
Reus: Imp. Catòlica de Luis Ribé, 1942. BCL

Novenario de la Virgen de Misericòrdia.
[Reus: s.n., 19-?]. BCL

PALLARÉS PIQUÉ, Teresa. *Reus: una mica de fantasia i somni.* Reus: Patronat Municipal de Turisme i Comerç de Reus, 1997. BCR

PALOMAR I ABADIA, Salvador. *El Ball de diables a Reus.* Reus: Carrutxa, 1981. BCR

PASTOR RODRÍGUEZ, Julián de. *Historia del Santuario de Nuestra Señora de Misericòrdia de Reus.*
Lérida: Tip. Mariana, 1887. BCR

Programa del 75è aniversari de la Coronació Canònica de la imatge de la Mare de Déu de Misericòrdia de Reus.
Reus: Imp. Rabassa, 1979. BCL

PUIG, Arnau. *Murals per al Santuari de Misericòrdia de Reus.* [Pintures: Andreu Martró, text: Arnau Puig].
[Vic]: El Carme Sala d'Exposicions: Anquin's Galeria d'Art: Galeria Llucià Homs, 2001. BCL

Record de la Germandat de Sant Isidre i Santa Llúcia en el 4t Centenari de l'Aparició de la Mare de Déu de Misericòrdia: Reus, 3-10 d'octubre de 1993. [Presentació: Josep Abelló i Padró]. Reus: Germandat de Sant Isidre i Santa Llúcia, 1993. BCL

Reus: festes de Misericòrdia [enregistrament vídeo].
Sant Joan Despí: TV de Catalunya, 1995

RISUEÑO I GRANDA, Josep. *Pensaments: Misericòrdia.*
Reus: Josep Risueño i Granda, 1993. BCR

Rius, Josep. *El árbol de la vida plantado en medio del paraíso.*
Manuscrit inèdit de 1803. AHMR

El Seguici de la Festa Major de Reus [enregistrament vídeo].
Reus: Canal Reus TV, [2001]. BCR

El Temps de les cireres: àlbum de Festa Major / autors de les fotografies de la carpeta: Josep Aragonès i Martorell... [et al.].
Reus: Agrupació fotogràfica Reus, 2001

TORNÉ DOMINGO, Francesc. *Crònica general de la Virgen de Misericòrdia: manuscrit de 1870.*
Reus: Associació d'Estudis Reusencs; Lleida: Pagès, 1992. BCR

TORNÉ DOMINGO, Francesc. *Història o danza dramàtica de l'aparició de la Verge de Misericòrdia.*
Reus: Llibr. de Joan Grau i Gené, 1881. BCL

TORRES, Pedro Antonio. *La Virgen de Misericòrdia: poesía premiada con el accésit a la "Rosa de Oro".*
[S.l.: s.n., 1868?]. BCL

Visita y novena a la Virgen de la Misericordia de Reus.

Gerona: Agustín Figaró, [ca. 1805]. BCL

ZERKOWITZ, Adolfo. *Santuario de Nuestra Señora de Misericordia de Reus: visual.* Barcelona: [s.n., 195-?]. BCL

GOIGS

Escudé, Rafael. *Goigs de la Mare de Déu de Misericordia: venerada a La Fatarella (Terra Alta) del Bisbat de Tortosa.* Dibuix: R. Ferran, música: Mn. Lluís Ribà. [S.l.: s.n.], 1971

Goig a la soberana Maria santíssima mare de Misericordia: venerada en la vila de Reus en lo magnífich camaril de sa santa hermita. [Barcelona]: Torrell de Reus, 1955

Goigs de la Mare de Déu de Misericordia als Països Catalans: col·lecció de 26 facsímils. Comentaris i selecció a cura de Joan Roig i Montserrat. Reus: Edicions del Migdia, Gogistes Tarragonins, 1992. BCR

Goigs de nostra Senyora de Misericordia venerada en sa antiga imatge, en sa capella nova y nou Camaril en lo terme de Canet de Mar. [S.l.: s.n.], 1905

Goigs de Ntra. Senyora de Misericordia. Reus: Imp. Catòlica de Lluís Ribé, [1910?]

Gozos en alabanza a la Virgen María, madre de Misericordia: venerada la Soberana Imagen en su ermita de la Villa de Reus. [Barcelona]: Torrell de Reus, 1955

PONT DALMAU, Josep. *Goigs a llaor de la Mare de Déu de Misericordia, patrona de la ciutat de Reus.* Música: Josep Ma. Cogul i Monné; xilografies d'A. Gelabert. 2a ed. [Barcelona]: Torrell de Reus, 1955

ARTICLES

FERRATER, Josefina. "Evocación de unas horas trágicas. El incendio del Santuario de Nuestra Señora de Misericordia narrado por los que eran sus sacristanes" dins *Semanario Reus*, núm. 484 (Reus, 1961), pp. 8 i 13. BCR

FORT, Jaume. "Santuario de Nuestra Señora de Misericordia". Separata de l'*Heraldo de Reus*, núm. 512, de 26 de juny de 1926

"Gaudí projecta la reforma de la façana de Misericordia" dins *Lo Mirall de Reus* (1903).

Reus: Patronat Municipal de Turisme i Comerç, 2002. BCR

VILASECA, Salvador. "La Verge del mantell" dins *Reus, Semanario de la ciudad*, núm. 1171 (Reus, 1974), pp. 10 i 11. BCR

Significat de les abreviatures:

BCR– *Biblioteca Central Xavier Amorós. Reus*

BCL– *Biblioteca del Centre de Lectura. Reus*

AHMR– *Axiu Històric Municipal de Reus*

ACTIVITATS

Durant la setmana de les festes de Misericòrdia a la Biblioteca Central Xavier Amorós organitzem diversos actes:

- inauguració de l'escultura "Vèrtex Vòrtex" de l'artista Josepa Filella el dia 20 a les 12 h. a la Sala General
- a continuació, presentació de "Retrats" de l'artista Neus Buirà (obra guanyadora dels Premis Reus de 1994) a la Sala Central.

També podeu veure:

- la projecció de les pel·lícules *Reus, festes de Misericòrdia*, i *400 anys de l'aparició*, els dies 24, 26 i 27, a les 11, 13, 17 i 19 hores a la Sala d'Audiovisuals
- una exposició bibliogràfica sobre la Mare de Déu de Misericòrdia.

Pels més petits i els seus acompanyants el dia 17 a 2/4 de 7 farem l'Hora del Conte "Contes de Pinotxo", amb Ferran Vidilla a la Sala Infantil. A continuació, cloenda del joc de lectura de l'estiu "L'Esperit del bosc" amb el sorteig d'un lot multimèdia.

A més a més podem veure les escultures "Cos de Llum" de Jaume Plemsa i "Arbos" d'Albert Macaya.

**BIBLIOTECA CENTRAL
XAVIER AMORÓS
REUS**

Carrer de l'Escorxador, 1
43202 REUS
Tel. 010/901 112 113
bcr@reus.net
www.reus.net/bcr